

MANDATA

priložnostne delovne skupine za pripravo desetega Poročila o stanju Alp o kakovosti življenja (PSA 10)

ZA OBDOBJE 2023–2024

(MED XVII. IN XVIII. SREČANJEM ALPSKE KONFERENCE)

1. Uvodne pripombe

Pomen izbranih tematik in ustreznost predlaganega načina obravnave

Kakovost življenja je ena od treh prednostnih nalog novega večletnega delovnega programa Alpske konference za obdobje 2023–2030. Tema je povezana tudi z delom vseh tematskih delovnih teles Alpske konvencije (delovna telesa za promet, varstvo tal, prostorsko načrtovanje in trajnostni razvoj, podnebne spremembe, biotsko raznovrstnost, gorsko kmetijstvo in gozdarstvo, naravne nesreče, WISO) in devetim Poročilom o stanju Alp o alpskih mestih, zlasti v zvezi z ustrežno vlogo alpskih mest in scenariji prihodnjega razvoja, ki so bili pripravljene kot sestavni del omenjenega poročila.

2. Cilji

Opis ciljev, zastavljenih za obdobje XVIII. Alpske konference

PSA 10 obravnava oba ustrezna cilja večletnega delovnega programa za obdobje 2023–2030, tako da zagotavlja:

- začetno znanje na tem področju, vključno s pregledom obstoječih ali primerljivih pristopov v alpskih državah v zvezi z merjenjem kakovosti življenja ter obravnavo različnih vidikov kakovosti življenja ljudi v Alpah in morebitnih ozemeljskih razlik;
- pregled glavnih političnih izzivov in predlogov, kako bi se morali odzvati na prostorsko načrtovanje in z njim povezane politike ter kako bi lahko kakovost življenja bolje obravnavali v postopkih oblikovanja politik;
- pripravo političnih priporočil, vključno s predlogi za morebitne prihodnje dejavnosti, povezane z obema ciljema;
- komunikacija o pristopu h kakovosti življenja pri prostorskem načrtovanju in oblikovanju politik.

3. Načrtovani izsledki

Opis načrtovanih izsledkov v navezavi na cilje

1. Poročilo PSA 10 bo prikazalo stanje kakovosti življenja v Alpah na podlagi dogovorjenih kazalnikov na izbrani ozemeljski ravni. Izbrane kazalnike bo mogoče uporabiti za spremljanje kakovosti življenja v Alpah med izvajanjem večletnega delovnega programa za obdobje 2023–2030.

2. Za obravnavo prostorske kakovosti življenja (TQoL) je predvidena ustanovitev živih laboratorijev, če je mogoče, po enega v vsaki alpski državi (8). Po eni strani bi se ob pomoči živih laboratorijev lahko razkrile morebitne razlike v razumevanju kakovosti življenja v (mestnih/podeželskih) alpskih skupnostih, po drugi strani pa bi živi laboratoriji zagotovili vhodne podatke za pripravo načinov, kako lahko prostorsko načrtovanje ali druge javne politike obravnavajo kakovost življenja in z njo povezane izzive v političnih postopkih. Živi laboratoriji, ki jih je v ta namen razvil ESPON, ponujajo okolje za politične inovacije, v katerem strokovnjaki iz pristojnih in zaupanja vrednih institucij sodelujejo z državljani in organizacijami civilne družbe. V sodelovanju, s soustvarjanjem in lateralnim razmišljanjem te zainteresirane strani skupaj obravnavajo kakovost življenja, opredelijo skupno razumevanje kakovosti življenja in prednostne naloge ter preizkusijo možne kazalnike.

3. Poleg tega bo alpska mladina, pomembna za prihodnost Alp, vključena v projekt ERASMUS pod vodstvom CIPRE Slovenija in v sodelovanju s CIPRO Francija, CIPRO Nemčija in CIPRO International, katerega cilj je opolnomočiti mlade za delovanje za kakovost življenja, pri tem pa uporabiti pristop živih laboratorijev. Rezultati bodo vključeni v PSA 10.

4. Poročilo PSA 10 bo predstavilo priporočila za prihodnje dejavnosti na tem področju, zbrani podatki pa bodo vključeni v Atlas Alpske konvencije.

5. Vloga za ciljno usmerjeno analizo ESPON bo podprla pripravo PSA 10 z nadaljnjim raziskovanjem vključevanja TQoL v prostorsko načrtovanje in postopke oblikovanja javnih politik ob pomoči živih laboratorijev. Rezultat bo ločen dokument, ki bo vključeval smernice in priporočila za politike. Projekt bo služil tudi kot eden od prispevkov k PSA 10 – z opisom priporočil s posebnim pomenom za Alpe.

4. Delovni načrt

Osnutek predvidene časovnice (srečanja in druge aktivnosti, načrtovani glavni mejniki)

Nekatera pripravljalna dela se bodo začela že leta 2022, in sicer:

predložitev vloge za ciljno usmerjeno analizo v okviru programa ESPON za podporo pripravi PSA 10 (jeseni 2022);
ustanovitev priložnostne delovne skupine za PSA 10 (november 2022).

Glavne dejavnosti bodo potekale v letih 2023 in 2024:

priprava delovnega načrta in nalog ter zbiranje informacij in podatkov (januarja/februarja 2023);
izmenjava mnenj s tematskimi delovnimi telesi o ciljih glede kakovosti življenja v večletnem delovnem programu za obdobje 2023–2030 (prva polovica leta 2023);
usklajevanje z usmerjeno analizo in spremljanje projekta s strani skupine zainteresiranih deležnikov ESPON in priložnostne delovne skupine za PSA 10 (2023/2024);
informacije o poteku dela (Srečanje Stalnega odbora (SO), pomlad2023);
predstavitev in razprava o vlogi mladih na podlagi poročila o projektu ERASMUS pod vodstvom CIPRE Slovenija (SO, jeseni 2023/spomladi 2024);
osnutek različice za pripombe (spomladi 2024);
osnutek končne različice (junij 2024);
predložitev PSA 10 XVIII. Alpski konvenciji jeseni 2024 za sprejetje.

5. Sodelovanje

Opis načrtovanega sodelovanja z drugimi delovnimi telesi Alpske konvencije in nadaljnimi relevantnimi partnerji ter procesi in pričakovane koristi

Predstavitev in razprava na sejah SO.

Obveščanje predsednikov tematskih delovnih teles o pripravi PSA 10 in izmenjavamnenj o možnem izvajanju ciljev večletnega delovnega programa za kakovost življenja, pridobivanje ustreznih informacij in predlogov.

Povezovanje s projektom ERASMUS, ki ga vodi CIPRA Slovenija.

Povezovanje s konzorcijem ciljne analize ESPON.

6. Komunikacija

Opis ciljev komuniciranja in ustrezni načrtovani ukrepi

- Cilj je predstaviti, kaj pomeni kakovost življenja na območju Alpske konvencije, kateri so izzivi in kako jih je mogoče bolje reševati z dejavnostmi akterjev Alpske konvencije in v političnih postopkih na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, da bi ohranili dobro stanje kakovosti življenja ali ga izboljšali.
- Ciljne skupine so: nacionalna in regionalna ministrstva, občine, alpske mreže, prostorski načrtovalci in drugi strokovnjaki, splošna javnost.
- Delo in rezultati v zvezi s poročilom PSA 10 bodo redno predstavljeni organom Alpske konvencije in XVIII. Alpski konferenci leta 2024.
- Poročilo PSA 10 z glavnimi ugotovitvami in priporočili bo objavljeno na spletni strani Alpske konvencije.
- Poročilo PSA 10, ki bo prevedeno (v celoti ali kot povzetek) v jezike Alpske konvencije, morajo pogodbenice predstaviti na nacionalni ravni (po letu 2024).
- Kakovost življenja se bo na lokalni ravni spodbujala s pristopi TQoL, vzpostavljenimi med pripravo PSA 10.
- CIPRA bo prek projekta programa ERASMUS Mladi za kakovost življenja v Alpah opolnomočila mlade za pristop in ozaveščanje o kakovosti življenja.
- Izkušnje in rezultati v zvezi s poročilom PSA 10 bodo predstavljeni v mednarodnih okvirih, kot so seminarji ESPON, EUSALP, in drugim zainteresiranim deležnikom.

7. Povezava z Večletnim programom dela 2023–2030 Alpske konference

Opis kako predlagani cilji in aktivnosti prispevajo k nekaterim ali vsem prednostnim področjem VPD 2023–2030 (biotska raznovrstnost / podnebni ukrepi / kakovost

življenja / medsebojne povezave, sinergije in kompromisi med prej omenjenimi področji)

Poročilo PSA 10 bo prispevalo k izvajanju tretje prednostne naloge – kakovost življenja – in njenih dveh ciljev:

- Poglobljanje znanja Alpske konvencije o kakovosti življenja ljudi v Alpah, priznavanje in spoštovanje ozemeljskih in individualnih razlik.
- Spodbujanje vključevanja ukrepov za kakovost življenja v procese oblikovanja javnih politik na vseh teritorialnih ravneh

Zaradi vsestranske narave kakovosti življenja, ki zajema veliko različnih elementov, se bosta z izmenjavo mnenj s predsedniki in člani odbora tematskih delovnih teles ali na posebnih srečanjih obravnavali tudi drugi dve prednostni temi večletnega delovnega programa.

8. Predsedstvo

Predsedovala bo Slovenija.